

בית משפט השלום בבאר שבע

בפני וועדת הערעורים לפי חוק הנכים (תגמולים ושיקום), תשי"ט – 1959 [נוסח משולב]
 כבוד השופט בדימוס ברוך אזולאי – יו"ר הוועדה
 דר' פינאלי רוברט – חבר וועדה
 מר שלום שגב – חבר וועדה

מערערים פלוני
 ע"י ב"כ עו"ד יעקב אמיר

נגד

משיבים קצין התגמולים-משרד הבטחון-אגף השיקום
 ע"י ב"כ עו"ד ריקי חדד לנקרי

פסק דין

- 1
 2 **א. ההליך**
 3 1. מדובר בערעור על החלטת המשיב מיום 11.12.18 בה נדחתה בקשת המערער להכרת זכות
 4 נכה בגין דלקת מפרקים רומטואידית סרו-פוזיטיבית מיום 26.4.17, בנימוק שלא הוכח קשר
 5 סיבתי בין המחלה הנ"ל ובין תנאי שירותו, וזאת בהתבסס על חוות דעת פרופ' אהרנפלד מיום
 6 13.10.18.
 7
 8 **טענות הצדדים**
 9 2. לטענת המערער, ב-25.11.03 חווה אירוע דחק בתפקידו כיומנאי במשטרת ישראל בתחנת עיירות,
 10 כשעציר ברח ובגין כך נחקר, נשפט ונענש. כתוצאה מכך ובסמיכות זמנים לאחר מכן הופיעה
 11 מחלת דלקת הפרקים אצל המערער ומתקיים קשר סיבתי בין תנאי שירותו למחלתו.
 12
 13 3. לטענת המשיב, בהיעדר אירוע חריג לא ניתן להוכיח קשר סיבתי בין דלקת הפרקים לתנאי שירותו
 14 של המערער. שלא הוכח קשר סיבתי בין המחלה הנ"ל ובין תנאי שירותו, וזאת בהתבסס על חוות
 15 דעת פרופ' אהרנפלד מיום 13.10.18, לא ניתן לשלול קשר גנטי למחלה, שכן אחיו ולה בדלקת
 16 פרקים.
 17
 18
 19
 20 **ב. הראיות**
 21 מטעם המערער הוגש תצהיר מיום 13.06.19 וחוות דעת של פרופ' שינפלד מיום 27.05.19. מטעם
 22 המשיב הוגשה חוות דעת של פרופ' אהרנפלד מיום 02.09.19, והוגש תיקו הרפואי של המערער.

בית משפט השלום בבאר שבע

תצהיר המערער מיום 13.06.19, הוגש בנט ב-17.06.19

1
2 לדברי המערער, הוא התגייס למשטרת ישראל ב-1993 לתפקיד יומנאי ונמצא כשיר רפואית.ב-
3 25.11.03, בהיותו בתפקיד יומנאי בתחנת העיירות, ברח עציר מתא המעצר במהלך משמרת הלילה.
4 העציר שחרר את אזיקי הרגליים, דחף בחוזקה שוטר וכך הצליח להימלט. המערער רדף אחריו
5 והצליח לתפוס ברגלו בעת שטיפס על שער החניה אך העציר בעט בפניו ונמלט. לאחר שדיווח על
6 האירוע נשאר המערער במשמרת כל הלילה, היה לחוץ, חש בזיעה והתקשה לעמוד על רגליו. באותו
7 לילה נחקר מספר פעמים אודות האירוע ובבוקר עם סיום המשמרת נסע לביתו, אך שם התקשה
8 להירדם, חש מחשבות מטרידות, לחץ, תחושת כישלון ואשמה. בערב התקיימה שיחה בתחנה עם קצין
9 הסיור שהודיע על חומרת המקרה ושהמעורבים צפויים למשפט ועונש, דבר שהגדיל את חששותיו מפני
10 פיטוריו. האירוע נחקר במשך כחודשיים ובסיום הועמד לדין ונמצא אשם, נגזרו עליו ב-20.01.04
11 נזיפה חמורה וקנס בסך 500 ₪. במהלך חודשי החקירה היה במתח קשה, לא נרדם, סבל ממחשבות
12 טורדניות, שחזורים של האירוע ותחושות כישלון ואשמה שהשפיעו עליו רבות, שכן לפני כן לא חש
13 תחושת כישלון בתפקידו. כחודש לאחר המשפט החל לסבול מכאבים לסירוגין בגופו, בעיקר בגב
14 תחתון וכפות הרגליים, ב-11.3.04 פנה למיון בב"ח סורוקה בעקבות התנפחות ברך שמאל, אובחן
15 שיש נוזלים, למחרת בוצע ניקור. לאחר שהכאבים המשיכו אובחן כחולה בדלקת פרקים.

16 **בחקירתו הנגדית**, אמר שהיה אחראי על קבלת אנשים בתחנה, השגחה על שני תאי מעצר ודאג
17 לדברים שצריכים כמו אוכל ובדיקות. הוא היה מופקד על אסירים פליליים, ידע בגין מה נעצרו אך
18 לא ידע דבר מעבר לכך (עמ' 6 לפרוטוקול). ברגע שבורח עציר הוא מופקד ראשון על כך. לדבריו, הייתה
19 תקלה שראש המשמרת ושוטר נוסף הוציאו את העציר לשיחת טלפון בלילה בניגוד לנהלים, העציר
20 חיכה ליד תא הטלפון במסדרון בין שני חדרי העצורים. הוא הראשון שדיווח על הבריחה (עמ' 7).
21 כשנחקר על ידי החוקרים בנוגע לאירוע הרגיש שהוא כשל, הרגיש שלא היה בסדר שברח לו אסיר,
22 ללא קשר לשאלה - אם היו אנשים נוספים שמואשמים באירוע אף שידע כי יהיו. בנוסף, הרגיש שהוא
23 אשם כי הוא הביא את המפתח לתא מעצר לשוטר שני שקרא לו לעזור באירוע, ובעת שנכנס לחדר
24 היומן להניח את אקדחו לפי הנוהל, האסיר בעט בשוטר השני שפתח את התא לבדו, שלא לפי הנהלים.
25 (עמ' 8-10). כשנשאל לתחושותיו בעקבות האירוע אמר כי פחד שיפטרו אותו מאחר והאירוע חריג,
26 הוא חש ששיקלע לקשיים כלכלים בעקבות כך ויפגע במשפחתו. כמו כן הרגיש לחץ מהתדמית שנכשל
27 בתפקידו בכך שעשה טעות במסירת המפתח. הוא הרגיש כך במשך שבועות אך לא החסיר עבודה,
28 אמר כי הרגיש שמסתכלים עליו באור שלילי וחשש להוסיף לכך בבקשה לימי חופשה שתחמיר את
29 המצב. כשנשאל אם הוא שיתף אחרים במצבו השיב בשלילה ואמר שהתחושות הפנימיות "אכלו" אותו
30 מבפנים (עמ' 10-11). אישר כי אח אחד שלו נפטר מדום לב ובעקבות לחצים בחזה עשה גם הוא
31 בדיקות בזמן השבעה וכי אח אחר חולה בדלת מפרקים שהתפרצה לדבריו בעת שירותו (עמ' 11-12).
32 כשהוצג לו כי ישנם עשרה אנשים נוספים שנשפטו בגין האירוע, חלקם בכירים, אישר כי אינו נמצא
33 בראש הפירמידה של האירוע אך כי בשבועות שלאחר האירוע לא ידע כי אנשים אחרים יואשמו. הוא
34 ידע כי הוא האשם העיקרי שהביא את המפתח לשוטר השני (עמ' 12-13). ב-2004 לאחר האירוע עבר

בית משפט השלום בבאר שבע

1 למעצר נגב, אמר שהבין כי המעבר היה קשור לאירוע. לדבריו קיבל גם תפקיד עם אחריות ולא פוטר
2 כי הואשם בעבירה משמעתית ולא בעבירה פלילית. באותה עת היו לו מחשבות, הוא לא ידע לאן
3 החקירות ילכו ומה מצבו ולאחר כמה חודשים ראה שהדברים נרגעו וחזר לעבוד כרגיל. כשנשאל כיצד
4 תפקד לאחר האירוע אמר שניסה להראות שהכל תקין והוא מתפקד רגיל כי לא רצה להראות שהוא
5 אינו מתפקד ולהחמיר את המצב על מנת שלא יפטרו אותו (עמ' 16).

6

7 **חוות דעת המומחה מטעם המערער, פרופ' שינפלד מיום 27.05.19 (נספח ב' לכתב הערעור, הוגשה**
8 **ביום 17.06.19).**

9 לדבריו, במאמרים שהביא המומחה מפורט הקשר בין עקה למחלות אוטואימוניות בכלל ולגבי דלקת
10 מפרקים שיגרנית בפרט, ממנה סובל המערער ומהווה אחת מ-80 מחלות אוטואימוניות. לרוב
11 במחלות אוטואימוניות קיים רקע תורשתי שעליו "מתלבש" גורם סביבתי המעורר את המחלה.
12 במחקרים רבים תועדה העקה הנפשית כגורם להשראת דלקת מפרקים שיגרנית, ונמצא שככל שיש
13 יותר אירועי סטרס כך הסיכון לפרוץ המחלה גדל. בדומה לכך אנשים במצב בתר-טראומה לוקים
14 יותר במצבים דלקתיים. כל אלה תומכים בהשפעת הסטרס על מערכת החיסון. יש לציין שגם ד"ר
15 סטונובסקי התייחס לעובדה שאצל המערער יש לסטרס חשיבות רבה באירוע המיוחד. גם מבחינת
16 התזמון יש סבירות ביולוגית למצב שבו קדם הסטרס ורק לאחר מספר שבועות הושרתה דלקת
17 מפרקים שיגרנית. לכן, בהיעדר גורמים אחרים להשראת המחלה ובהתאם לידוע בספרות הרפואית,
18 לאור המנגנונים הסבירים שבהם הסטרס משפיע על המערכת החיסונית ובהתאם לסמיכות הזמנים
19 מתקבל מאוד על הדעת שהסטרס הקשה, שהיה כרוך בבריחת אסיר והנלווה לכך הוא שיהווה את
20 הגורם לפרוץ דלקת המפרקים השיגרנית אצל המערער.

21 **בחקירתו הנגדית**, כשנשאל באשר להשוואה בין רמת הסטרס של המערער בעת פציעתו בעזה ובעת
22 בריחת האסיר, אמר כי רמת הסטרס בבריחה הייתה גבוהה יותר והיא תלויה באדם ובנסיבות המקרה
23 (עמ' 17-18). לדבריו, המחלה התפרצה בעקבות בריחת העציר שכן בהיעדר גורמים אחרים ידועים
24 ומאחר והמחלה התפרצה בסמוך לאירוע הסטרסוגני הוא מניח כי האירוע הסטרסוגני גרם למחלה.
25 כמו כן אישר כי לדבריו סטרס הוא גורם למחלות אוטואימוניות וגם לדלקת מפרקים שיגרנית.
26 כשנשאל על שני מאמרים עליהם הסתמך בחוות דעתו בנוסף למאמרים אחרים, אמר כי מדובר
27 במאמרים בהם נבחנו אירועי סטרס בילדות והשפעתם על התפרצות דלקת מפרקים לאחר גיל 21 (עמ'
28 20-21). באשר לסמיכות הזמנים בין הסטרס להתפרצות המחלה אמר כי הסמיכות חשובה כשמדובר
29 בזמן קצר אך גם ניתן לייחס אותה בסמיכות זמנים ארוכה מאוד כשזמן הדגירה של המחלה ארוך
30 ובהיעדר גורמים אחרים. כשנשאל על מאמרים 6-8 אישר כי מדובר במחקר באנשים עם PTSD וכי
31 נקבע במחקר של חיילים מווייטנאם כי נדרשים מחקרי המשך כדי להוכיח קשר בין PTSD למערכת
32 החיסונית (עמ' 21-22). בקשר לכך אמר כי קיים מחקר המשך בו נקבע כי שכיחות התפתחות מחלות
33 אוטואימוניות בגברים שחוו חוויות סטרסוגניות, יותר גדולה מאשר בגברים שלא חוו חוויות

בית משפט השלום בבאר שבע

1 סטרסוגניות (עמ' 23). כמו כן אמר כי במחקר זה האירוע הסטרסוגני נקבע לפי הסתכלות בגיליונות
2 הרפואיים של המשתתפים באשר לתלונותיהם על סטרס (עמ' 27). בקשר לכך שהסטרס של המערער
3 לא נראה בתיעוד הרפואי בתלונות המערער על כך, אמר כי הסטרס מאובחן על ידי הרופאים ונראה
4 שבעניינו הסטרס היה רציני ביותר שכן חשש לפיטוריו שזה אחד משלושת גורמי הסטרס החשובים.
5 לגבי הסיכוי לפתח מחלת דלקת מפרקים אמר שהוא בין עשר המחלות שסיכויי התפרצותן נמוכים
6 (עמ' 29). כמו כן אמר שהגורמים התורשתיים והגורמים הסביבתיים כולל סטרס הם זהים לכל
7 המחלות האוטואימוניות ובספרו הדגיש את האסכולה כי הסטרס הוא גורם לכלל המחלות
8 האוטואימוניות, אך לא פירט באופן ספציפי שהוא גורם לדלקת פרקים מאחר וכל המחלות דומות
9 בגורמים שלהן. (עמ' 31-32). כמו כן אישר כי יש מצבים שבהם דלקת מפרקים מתפרצת ולא יודעים
10 מה הגורם להתפרצות. באשר לגורמים של דלקת מפרקים אמר כי מדובר בראשונה בגורמים גנטיים,
11 אולם העובדה שאחי המערער לקה במחלה אוטואימונית אינה מעידה כי גם הוא יחלה במחלה ב-
12 100%, לשם כך הוא צריך להיפגש בגורם לוחץ הדק שיכול להיות סטרס או זיהום למשל. במקרה של
13 המערער לא נמצא כל גורם נוסף להשראת המחלה האוטואימונית ובנוסף לסמיכות הזמנים קל יותר
14 להגיד כי הגורם שהשרה את המחלה הוא הסטרס. (עמ' 33-34). כנשאל מדוע לא התייחס למוות
15 בטרם עת של אחי המערער, אמר שלא ידע וכי העובדה שהמערער חש בלחצים בחזה והלך לבדוק זאת
16 ממחישה את תגובתו הסוערת למצבי סטרס, שכן מוות הוא אירוע סטרסוגני חזק. כשנשאל על רמת
17 סטרס של השתתפות בפעילות מבצעית אמר כי לא ניתן להשוות בין סטרס באירוע מבצעי לסטרס
18 שנובע מלחץ אישי (עמ' 36).

19

20 **חוות דעת מטעם המשיב, פרופ' אהרנפלד מיום 13.10.18 (נספח א' לכתב הערעור, הוגש בנט ביום**
21 **14.01.19).**

22 לאחר שאובחן המערער בדלקת מפרקים הוחל טיפול במטורקסאט ובפלאקוויניל אותם נוטל עד
23 היום. הכאבים נודדים כל פעם למפרק אחר, כל התקף נמשך עד שבוע או עד לניקור אף כי יש התקפים
24 בני יום אחד. התקף אחרון לפני שלושה חודשים עת סבל מכאבי גב חולפים. בבדיקה אין עדות
25 לסינוביטיס פעילה, אין ממצא דלקת מפרקי. בגיליון הרפואי טרם גיוס המערער אין תיעוד לבעיות
26 הקשורות במחלת דלקת הפרקים, פרט לאח חולה בדלקת פרקים. במקרה של המערער מדובר בדלת
27 רומטואידית סרו-פוזיטיבית כאשר ידוע כיום שנוגדנים מסוג פקטור רומטואידי ונוגדנים מסוג
28 ACPA מופיעים שנים רבות טרם פריצת המחלה. **אין קשר לשירותו במשטרה או לתנאיו, ואין קשר**
29 **לאירוע בריחת העציר מיום 25.11.03, שכן מדובר במחלה קונסטיטוציונלית ביסודה וככל הנראה גם**
30 **בעלת רקע גנטי ולכן אין קשר לשירות.**

31

בית משפט השלום בבאר שבע

1 חוות דעת משלימה מטעם המשיב, פרופ' אהרנפלד מיום 02.09.19 (נספח א' לכתב התשובה,
2 הוגש בנט ביום 11.11.19).

3 לדבריו, הוא מודע למאמרים העוסקים ברמה תיאורטית של קשר בין מערכת העצבים המרכזית
4 לתגובות דלקתיות אך חלק מהמאמרים עוסקים במידע בסיסי שהתקבל רק מחיות מעבדה ואין
5 מדובר באסכולה הקושרת בברור בין עקה לדלקת מפרקים רומטואידית. ממחקרים אחרים עולה כי
6 יש עדויות מוגבלות לשינויים בתפקוד מערכת העצבים האוטונומית והתפקוד הנורואנדוקריני
7 בעקבות סטרס פיזיקלי או פסיכולוגי בקרב כאלה שהיו כבר חולים ואובחנו כלוקים במחלות מפרקים
8 דלקתיות, לעומת אנשים ללא מחלה. הם כן מצאו תמיכה בשינויים המתחוללים במערכת החיסון
9 בעקבות סטרס, ומכאן לדעתם שסטרס של יום-יום יכול לתרום לשימור או התלקחות מחלה
10 ריאומטית קיימת, אך לא לגרימתה יש מאין. לגבי סיכומי המובאות של פרופ' שינפלד, לטעמו אין
11 בין המתואר בסקירה עדכנית זו מ-2018 ובין האירוע שחווה המערער כל קשר. במאמרים שעוסקים
12 בטרואמות של עקה בגיל הילדות והתפתחות של דלקת מפרקים לאורך הבגרות, וגם לא באופי
13 הגורמים עצמם שתוארו במאמרים, אשר אין בינם לבין האירוע המתואר אצל המערער כל קשר לא
14 בחומרתם ולא בקשר הזמני שבינו לבין הופעת דלקת המפרקים אצל המערער. לפיכך אין ביסוס מדעי
15 טוב לטענה הקושרת בין דחק להופעה חדשה של מחלת מפרקים אוטואימונית דלקתית, דוגמת דלקת
16 מפרקים ריאומטואידית. עם זאת החמרה של מחלה קיימת מוכרת היטב בספרות הרפואית בעקבות
17 עקה. כמו כן אחיו של המערער לוקה בדלקת מפרקים וההקשר הגנטי במחלות אלו מוכר וידוע. מכל
18 האמור לעיל, לא ניתן לקשור בין תנאי שירותו של המערער בשב"ס למחלת המפרקים הדלקתית
19 שפיתח.

20 בחקירתו הנגדית, תחילה התייחס למאמר מ-2018 שהוגש ואמר כי לטעמו מדובר באבחנות
21 פסיכיאטריות ולא של רופאי משפחה. בנוסף, הערך המספרי של הסיכון לפתח דלקת מפרקים מסטרס
22 הוא נמוך מאוד ולכן יש לשקול את אמת הכוח הניתנים לממצאים במאמר (עמ' 38-39).
23 אישר כי שילוב של גורם גנטי עם גורם סביבתי יכול לגרום להתפרצות מחלה אוטואימונית, אך לא
24 כל נושא המטען הגנטי יפתח מחלה שכזו. בנוגע להימנות סטרס עם אחד הגורמים הסביבתיים
25 שיכולים להוציא את המחלה לפועל אמר כי אינו מסכים, אך יכול לומר שמסכים שזה עשוי להחמיר
26 (עמ' 40). כשנשאל - לו היה אירוע סטרס חמור ולאחריו המערער היה מאובחן כפוסט טראומה, האם
27 היה רואה קשר בין האירוע למחלה, אמר שיייתכן אך תלוי בנסיבות. בעניין המאמר הוא לא אובחן כ-
28 PTSD, כפי שצוין בחוות דעתו (עמ' 42). כשנשאל בנוגע לדלקת פרקים וסמיכות הזמנים אמר כי הוא
29 מסכים עם מומחה המערער שסמיכות זמנים במחלות אוטואימוניות יכול להיות קצר או ארוך טווח,
30 אך כשהטווח ארוך, קשה יותר להוכיח היעדר של גורמים נוספים, כדוגמת גורמים זיהומיים (עמ' 43).
31 עם זאת הוא לא מכיר עבודה שמהווה אסכולה לכך ש- PTSD יגרום מיידית להופעת דלקת מפרקים
32 בסמיכות קרובה (עמ' 44). בעניין המערער לא מצא גורמים אחרים כדוגמת גורם זיהומי (עמ' 45).
33 כשנשאל על כך ששלל אפשרות שהסטרס הוא גורם להתפרצות מחלת דלקת המפרקים אצל המערער,
34 אמר כי לא ניתן לומר שהסטרס החמיר את דלקת המפרקים אצל המערער שכן מחלה זו לא הייתה

בית משפט השלום בבאר שבע

1 מאובחנת ומטופלת טרם הסטרס ולכן אין פה החמרה. דלקת מפרקים היא מחלה שלא יכולה
2 להתקיים ולהסתתר שכן היא מאופיינת בכאבים ובנפיחות במפרקים (עמ' 46). כשנשאל האם סטרס
3 יכול להיות גורם מצטבר יחד עם גורם נוסף לא ידוע שגרמו במצטבר להתפרצות המחלה, ענה שייתכן
4 אך לא יכול להשיב על כך (עמ' 47). כשנשאל בנוגע לתרומת הסטרס באירוע שחוה המערער
5 להתפרצות המחלה אמר שלדעתו גם אם מדובר באירוע דחק חריג זה לא יכול לגרום או לתרום
6 להתפרצות (עמ' 48). כשנשאל לגבי העובדה שטיפול פסיכולוגי מביא לשיפור במחלה האוטאימונית
7 וזה מעיד על הגורם לכך, אמר שהוא לא מסכים, שכן כל חולה כרוני שמפתח דיכאון וחרדה ומטפל
8 בה נפשית בנוסף לטיפול התרופתי יהיה שיפור אך זה לא מעיד על הגורם.

9

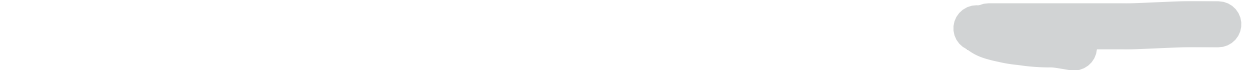
10

תיעוד:

- 11 1. דיון משמעותי מיום 20.01.04 : כתב תלונה נמסר לנאשם לעיון ב-15.01.04. נמצא אשם
12 ונגזרו עליו נזיפה חמורה וקנס בסך 500 ₪ ביום 20.01.04. (עמ' 289-282).
- 13 2. מכתב שחרור מיום 11.03.04 מהמרכז הרפואי סורוקה : שבוע כאבים בברך שמאל ללא
14 חבלה. בבדיקה נפיחות ניכרת ללא אודם מקומי בברך שמאל, הגבלת כפיפות, מסיכס
15 לניקור ברך (עמ' 14-12).
- 16 3. ביקור רופאת משפחה מיום 14.03.04 : סובל מזה כשבוע מכאבים בברך שמאל, נבדק
17 במיון וטופל בוויקס. בבדיקה ברך שמאל נפוח לא חם במישוש, מופנה לרמאוטולוג (עמ'
18 17).
- 19 4. ביקור רופאת משפחה מיום 25.04.04 : 3 ימים הופיעו נפיחות במרפק שמאל מתלונן על
20 כאבים באצבעות ביד, כאבים בברכיים. ברכיים ללא נפיחות. באזור מרפק שמאל נפיחות
21 (עמ' 20).
- 22 5. ביקור רופאת משפחה מיום 30.06.04 : כאבים בפרקים (עם מעורבות בכפות ידיים)
23 במשך מספר חודשים. נוקשות בבוקר. מופנה לראומטולוג (עמ' 21).
- 24 6. ביקור רופא מיום 08.07.04 : לפני כ-3 חודשים הופיעה נפיחות בברך שמאל- מים, ללא
25 אודם עם כאב. הקלה במנוחה, לדבריו בדיקור לא היו סימני דלקת אולם כ-5 שבועות
26 נפיחות במרפק שמאל. בבוקר יש כאבי אצבעות וקישיון. לדעתו אולי תלוי במזג אוויר.
27 במשפחה 9 אחים בריאים אולם לאחד הופיעו נפיחויות מאז תאונה בעבודה. זוכר
- 28 7. שב-1996 היו כאבים בשורש כף יד ימין מפציעה וזוכר שהדלקת אז כאילו עברה לכל
29 הגוף. (עמ' 129).
- 30 8. ביקור מיום 15.08.04 : נבדק ביום 18.07.04 עם המלצה לטפל ב-MTX ופלגוויניל. חש
31 בטוב בהשוואה למקודם (עמ' 127).
- 32 9. ביקור מיום 19.04.05 במשך כשנה סובל מ-RA מטופל תרופתית, ללא נפיחות או סימני
33 דלקת במפרקים. (עמ' 120).
- 34 10. ביקור ראומטולוג מיום 03.03.09 : במעקב בגלל RA מטופל בפלקוויניל. (עמ' 33).

בית משפט השלום בבאר שבע

11. ביקור מיום 03.09.14 : RA מאז 2003.. במאי 2013 מחלה לא פעילה (עמ' 46).
12. ביקור מיום 11.08.16 : ברקע RA, תחת טיפול במטורקסט ופלקווניל. מבחינת הפרקים מאוזן אך מתקשה בשעות ארוכות בעבודה. חש שזקוק להקלה בעבודה בשל מחלות הרקע מהן סובל. (עמ' 246).
13. ביקור מומחה מיום 12.04.17 : ידוע כלוקה בדלקת מפרקים, סיפור משפחתי של מחלת לב כלילית. לציין שהמטופל לקה בדלקת מפרקים מיד לאחר וכתוצאה מאירוע אלים/ טראומתי בעבודתו כשוטר. (עמ' 210-208).
14. בקשה מיום 24.04.17 להכרת זכות (מחלה) לפי חוק הנכים בגין "אירוע בריחת העציר גרם למחלה כפי שפורט בדף הנלווה". (עמ' 9-6 לתיק הרפואי).
15. ביקור מיום 25.05.17 : מעקב ראומטולוגי שנתי, RA מחלה יציבה ללא תלונות. (עמ' 233).

ג. דיון

המחלוקות בין הצדדים:

1. העובדות – האם יש בעובדות כדי להצביע על אירוע שיש בו לאפשר קביעת קיומו קשר של סיבתי.
2. מחלוקת המומחים ביחס לקשר הסיבתי בין אירוע הדחק הנטען של המערער לבין מחלת דלקת המפרקים ממנה סובל.
3. האם הוכח הקשר הסיבתי הרפואי והמשפטי השנוי במחלוקת ברמה הנדרשת.

העובדות וטיב האירוע בשירות:

באשר לעיקרי העובדות נראה לנו שיש לקבל דברי המערער ביחס לאירוע בריחת העציר, הרדיפה אחריו, המגע האלים אתו, כשהוא תפס את העציר שבעט בפניו והמשיך לברוח, חקירתו עקב האירוע והאישום המשמעותי, כעדות סבירה ומהימנה שלא נסתרה, אף שאינה נתמכת כולה על ידי תיעוד רפואי ו/או עדויות של עדים. כך גם ביחס לתחושותיו של המערער שאמר בתצהירו כי לאחר שדיווח על האירוע חש בזיעה, התקשה לעמוד והרגיש לחוץ ולמחרת התקשה להירדם, חש תחושת כישלון ואשמה על פעולותיו בזמן האירוע וחש מחשבות מטרידות. כאשר נודע לו כי עומדת להתקיים חקירה אודות האירוע החריג חששו מפני פיטוריו גדל והוא חשש שייקלע לקשיים כלכליים עקב כך ויפגע במפחתו (עמ' 10). במשך חודשיים של התנהלות החקירה היה במתח קשה, לא נרדם, סבל ממחשבות טורדניות ושחזורים של האירוע, לצד תחושות של כישלון. בנוסף, אמר כי חש בתחושות אלו ללא קשר לכך שהיו אנשים נוספים באירוע שהיו צפויים לעונשים (עמ' 9-8). המערער אישר כי במשך חודשי החקירה לא החסיר עבודה ותפקד כרגיל כי חש לבקש ימי חופשה או להראות שאינו מתפקד ובכך להחמיר את מצבו ושיסתכלו עליו באור שלילי אף יותר מכפי שהרגיש שמשתכלים עליו באותה התקופה ויפטרו אותו בשל כך (עמ' 11,16,10-11). כמו כן, אף לא שיתף אף אחד במצבו ובתחושותיו (עמ' 12)

בית משפט השלום בבאר שבע

1 בקשר לכך נראים לנו סבירים דברי המומחה מטעם המערער באשר למותו של אחי המערער, (10-11)
2 אירוע שגרם למערער להרגיש לחצים בחזקה ולבדוק זאת המיון כעובדה הממחישה את תגובתו
3 הסוערת של המערער למצבי סטרס, מאחר ומוות של קרוב משפחה הינו אירוע סטרסוגני.
4 ביחס לעובדה שתחושות המערער בקשר לכך לא נתמכו בתייעוד רפואי, נראה לנו סביר הסברו של
5 המערער שהוא חשש לחשוף את רגשותיו ולהחמיר את מצבו בעבודה. לאור זאת נראה לנו כי
6 התקיים הרכיב הסובייקטיבי באשר לתחושותיו של המערער כלפי אירוע החקירה עקב בריחת
7 העציר.

8 גם מן ההיבט האובייקטיבי נראה לנו שמדובר באירוע חריג, הואיל ותחושת המערער לא הייתה
9 יוצאת דופן וייחודית למערער, והייתה סבירה בנסיבות האירוע, גם ביחס לאיש משטרה סביר
10 בנסיבות דומות למצבו של המערער. גם דברי המומחה מטעם המערער שהסטרס של המערער לא
11 נראה בתייעוד הרפואי בתלונות על שזה אחד משלושת גורמי הסטרס החשובים כך, אלא אובחן על
12 ידי הרופאים ונראה לו שהסטרס היה רציני ביותר הואיל וחשש לפיטוריו (עמוד 27), תומכים בכך
13 שחומרת הסטרס הייתה גם בעלת משמעות אובייקטיבית.

14 המצב המשפטי ביחס לטיב האירוע בשירות והקשר הסיבתי המשפטי

15 בהתאם למצב המשפטי על פי פסק דין "אביאן" והפרשנות שניתנה לו לאחרונה בפסק דין של בית
16 המשפט העליון ברע"א 4949/18, פלוני נ' משרד הבטחון - קצין התגמולים, מיום 12.5.20, יש
17 להבחין בין שלושה סוגי מקרים.

18 "הסוג הראשון מתייחס למקרים שבהם המחלה התפרצה בעקבות אירוע בודד, או רצף אירועים,
19 שהם ייחודיים באופן מובהק לשירות הצבאי – כגון קרב, סדרת אימונים או שירות או פעילות
20 במקום חריג ורווי-מתח... ביחס למקרים אלו, ניתן לומר שהשירות הצבאי הוא דבר המדבר בעד
21 עצמו להוכחת הקשר הסיבתי.

22 הסוג השני עניינו במקרים שבהם המחלה התפרצה בעקבות אירוע או רצף אירועים שאינם
23 בהכרח ייחודיים לשירות הצבאי אולם, האירוע הוא חריג ויוצא-דופן, והוא אירע לחייל במהלך
24 שירותו ובקשר עם שירותו... שהתרחש במהלך השירות ושאינו טריוויאלי ואינו עניין של יומיום,
25 אשר הוביל לפרוץ המחלה. קיומו של אירוע חריג זה ממלא את הדרישה הקבועה בחוק, כי
26 המחלה תיגרם "עקב" השירות...נציין כבר עתה כי מקרה דנן משתייך לסוג המקרים השני –
27 כאשר האירוע אש הוביל להתפרצות מחלתו של המבקש הוא העימות שחוה מול מפקדיו.

28 ... הסוג השלישי של המקרים אשר יכולים להקים קשר סיבתי בין השירות הצבאי לבין
29 התפרצות מחלה קונסטיטוציונלית...הוא כולל מקרים שבהם המחלה התפרצה אצל חייל בלא
30 שהיה כרוך בשירותו יסוד צבאי...ועל-אף שלא אירע אירוע חריג או יוצא-דופן ביחס לשירות ...

בית משפט השלום בבאר שבע

1 ניתן לקבוע כי קיים קשר סיבתי משפטי ברובד האובייקטיבי בין השירות הצבאי לבין המחלה ...,
2 אך בזאת אין כדי לשלול קיומם של מקרים שבהם תתמלא הדרישה לקשר סיבתי אובייקטיבי על-
3 אף המרחק מהגרעין הקשה של מקרים אשר אופייניים לצבא ולו בלבד... נדרש כי הקשר בין
4 השירות הצבאי לבין התפרצות המחלה לא יהיה רופף אלא קונקרטי – שתהיה בו מידה מסוימת ,
5 ולו מינימלית, של הדיקות ושל עוצמה בהתאם, נקבע ביחס לסוג המקרים השלישי מבחן עזר :
6 השוואה בין חיי הצבא לבין החיים האזרחיים. ..

7 בשני סוגי המקרים האחרים - שהם בעלי מאפיינים צבאיים מובהקים או שבהם ניתן להצביע על
8 אירוע חריג שאירע לחייל בקשר לשירותו הצבאי – לא עולה הצורך בהשוואה לחיים האזרחיים ,
9 שכן (מלכתחילה נשללת המקריות של מועד פרוץ המחלה) ...

10 ונקודה אחרונה : שלושת הסוגים המתוארים רלוונטיים להכרעה בשאלת קיומו של קשר סיבתי
11 בין השירות הצבאי לבין התפרצותה של מחלה קונסטיטוציונלית כאמור. ”

12 בענייננו, מדובר בשירות במשטרה, שלגביו צריך להחיל את העקרונות הנ"ל תוך התאמה של טיב
13 השירות במשטרה לטיב השירות הצבאי. מקרה זה עוסק בפעילות מבצעית מובהקת של המשטרה
14 בעלת אופי מבצעי היה כרוך במגע אלים עם העצורים. מדובר בהשגחה על עצורים, מניעת בריחתם
15 ומרדף אחרי עצור בורח במשטרה שבעט בפניו והמשיך לברוח לאחר שהוא תפס אותו. **בכך דומה**
16 **האירוע עם העציר לסוג הראשון יחסית לאופי המשטרתי הרגיל**, בשל האופי המשטרתי המבצעי
17 המובהק הכרוך בשמירה על עצורים באירוע של בריחת עציר שהיה המעורב במגע אלים עם העציר.
18 ביחס לחשש לפיטוריו זה יכול להיות המשך תוצאת של האירוע עם העציר, **ואף כאירוע נפרד, הוא**
19 **יכול להיות גם בסוג השני, כאירוע חריג ויוצא-דופן, ש אירע לחייל במהלך שירותו ובקשר עם**
20 **שירותו**, בכך שבשל האירוע של בריחת העציר שהיה במהלך פעולה מבצעית מובהקת במילוי תפקידו,
21 רדף אחריו, הצליח לתפוס ברגלו אך העציר בעט בפניו ונמלט. מדובר בהחלט באירוע חריג, שכן בריחת
22 אסיר במצב כזה אינה עניין יום יומי של מה בכך, אי הצלחה למנוע בריחת אסיר הלחיצה את המערער,
23 באופן סובייקטיבי, אך אין מדובר רק בתחושה סובייקטיבית, שכן סביר מאוד, שלא רק המערער
24 היה נלחץ במצב זה, אלא כל שוטר סביר במצבו היה נלחץ הן מהמגע האלים עם העציר, על כך שלא
25 הצליח למנוע את בריחת האסיר ולא הצליח לתפוס אותו, החשש מהחקירה מהעמדה לדין משמעתית,
26 כפי שהיה בפועל, והחשש שיפוטר ויאבד את מקור הכנסתו, במסגרת של מסגרת פיקודית משמעתית
27 של המשטרה, הדומה יותר למסגרת הצבאית ושונה מהמסגרת האזרחית, ודומה מבחינה זאת,
28 למקרה הנ"ל של בית המשפט העליון. כפי שציין המערער, חקרו אותו במהלך משמרת הלילה בה אירע
29 האירוע עד הבוקר (עמ' 10). הייתה לו תחושה לאחריית אישית למתרחש בתחום האחריות עליו היה
30 מופקד, החשש מסנקציה בשל כשל במילוי תפקידו צפויה באופן סביר מצד כל אדם סביר, בעת
31 התנהלות לקויה של יומנאי בתחום תפקידו ובריחת עציר. כחודש לאחר המשפט החל לסבול מכאבים

בית משפט השלום בבאר שבע

1 לסירווגין בגופו וב-11.03.04 פנה למיון בבי"ח סורוקה בעקבות התנפחות ברך שמאל ובוצע לו ניקור.
2 לאחר שהכאבים המשיכו אובחן כחולה בדלקת פרקים. בכך מתקיימת סמיכות זמנים בין האירוע
3 הסטרסוגני הנטען לבין התפרצות המחלה אצל המערער בסמוך לאירוע בשירות, כפי שעולה מחוות
4 דעת המומחה מטעם המערער. מקרה זה נראה לנו עונה מקל וחומר על אופיו של האירוע על פי פסק
5 דין "אביאן" ופסק הדין האמור של בית המשפט העליון, כאירוע שיכול לשמש בסיס לקביעת קשר
6 סיבתי משפטי בין האירוע הנ"ל ובין תוצאותיו הרפואיות. בכך מתקיים גם האלמנט האובייקטיבי
7 של האירוע החריג, מעבר לנדרש בשני סוגי האירועים הנ"ל, ויש בכך כדי לאפשר קביעת קשר סיבתי
8 משפטי בין מחלת המערער ובין תנאי השירות.

9

10 המחלוקת בין המומחים - הקשר הסיבתי הרפואי:

11 ביחס למחלוקת בין המומחים, נראה לנו שאף שלא ניתן לקבוע במקרה זה קיומה של אסכולה רפואית
12 ברמה הנדרשת בפסיקה ביחס לשאלת הקשר בין סטרס לבין של מחלקת דלקת מפרקים שגרונית
13 ממנה המערער סובל, לא לחיוב ולא לשלילה, הוכח מהראיות הקונקרטיות, ברמה מאוד מתקבלת על
14 הדעת ומעבר למאזן ההסתברות, שהתפרצות מחלת המערער נגרמה או הוחמרה באופן מצטבר, מעבר
15 למחלה הקונסטיטוציונלית, כתוצאה מהאירועים בשירות בשיעור של 75%, וגם כתוצאה מפטירת
16 אחיו של המערער בטרם עת שהלחיצה אף היא את המערער והיוותה אף היא גורם לפריצת המחלה
17 או להחמרתה.

18 המאמרים שהביא המומחה מטעם המערער מתייחסים לקשר בין עקה למחלות אוטואימוניות בכלל
19 ולגבי דלקת מפרקים שיגרונית בפרט, ממנה סובל המערער. לדעת שני המומחים יש למחלת המערער
20 רקע קונסטיטוציונלי עם רקע תורשתי.

21 המומחה מטעם המערער הצביע על מחקרים בהם תועדה העקה הנפשית כגורם להשראת דלקת
22 מפרקים שיגרונית, ונמצא שככל שיש יותר אירועי סטרס, תומכים בהשפעת הסטרס על מערכת
23 החיסון. ועל כך שמבחינת התזמון.

24 במצב זה סבר המומחה מטעם המערער שלאור המנגנונים הסבירים שבהם הסטרס משפיע על
25 המערכת החיסונית, ובהתאם לסמיכות הזמנים, מתקבל מאוד על הדעת שהסטרס הקשה, שהיה
26 כרוך בבריחת אסיר והנסיבות הנלוות לכך, שהאירוע שחווה המערער והאירועים הנלווים אליו, היו
27 הגורם לפרוץ דלקת המפרקים השיגרונית אצל המערער.

28 באשר לחוות דעת המומחה מטעם המשיב, גם הוא סבר שמדובר במחלה קונסטיטוציונלית ביסודה
29 וככל הנראה גם בעלת רקע גנטי ולכן סבר שאין לכך קשר לשירות. גם הוא היה מודע למאמרים
30 העוסקים ברמה תיאורטית של קשר בין מערכת העצבים המרכזית לתגובות דלקתיות עליהם הצביע,
31 וגם הוא לא שלל אפשרות של קשר בין מצב דחק והחמרה במחלה מסוג מחלת המערער, אך לא אימץ
32 אפשרות זאת בשל העובדה שלא היה תיעוד לתלונות קודמות בקשר לכך. (עמ' 40). גם לדבריו

בית משפט השלום בבאר שבע

1 מחקרים אחרים מראים כי יש עדויות לקיומו של קשר כזה, ולדעתו סטרס של יום-יום יכול לתרום
2 לשימור או להתלקחות של מחלה ריאומטית קיימת, אך לא לגרימתה יש מאין. בקשר לכך יצוין שאין
3 מדובר בגרימה יש מאיין. גם המומחה מטעם המערער סבר שמדובר במחלה קונסטיטוציונלית,
4 שפריצתה הייתה בשל האירוע בשירות וגם לדעתו לא נגרמה יש מאיין.

5 לגבי העובדה שאחיו של המערער לקה בדלקת מפרקים, ההקשר הגנטי במחלות אלו מוכר וידוע, גם
6 המומחה מטעם המערער לא חלק על כך, אך אין בכך כדי לשלול אפשרות שפריצת המחלה נגרמה
7 כתוצאה מהאירועים בשירות. גם המומחה מטעם המשיב סבר שלא היו למערער גורמים אחרים,
8 כדוגמת גורם זיהומי שגרמו לפרוץ המחלה (עמ' 45). במצב זה סברנו שיש להעדיף את מסקנת
9 המומחה מטעם המערער ביחס לאפשרות שהאירוע בשירות היווה גורם לפריצת המחלה, אך לא
10 כגורם בלעדי.

11 ביחס לאפשרות שהמוות בטרם עת של אחיו של המערער היווה גורם לפריצת המחלה או להחמרתה,
12 אמר המומחה מטעם המערער שהמערער חש בלחצים בחזה והלך לבדוק זאת, עובדה הממחישה את
13 תגובתו הסוערת למצבי סטרס, כך שגם אירוע זה היה לדעתו אירוע סטרסוגני, וכנשאל מדוע לא
14 התייחס למוות בטרם עת של אחי המערער, אמר שלא ידע על כך. בהמשך הוסיף שלא ניתן להשוות
15 בין סטרס באירוע מבצעי לסטרס שנובע מלחץ אישי, אך העובדה שהמערער חש בלחצים בחזה והלך
16 לבדוק זאת ממחישה את תגובתו הסוערת למצבי סטרס, שכן מוות הוא אירוע סטרסוגני חזק (עמ'
17 36).

18 **בקשר לכך נראה לנו סביר כי גם לאור דברי המומחה מטעם המערער וגם בשים לב לאור דברי**
19 **המומחה מטעם המשיב, היה גם המוות בטרם עת של האח אירוע סטרסוגני משמעותי, ומכאן שניתן**
20 **לקבוע ברמת סבירות מאוד מתקבלת על הדעת שהיה גם במוות של האח בטרם עת בו כדי להוות**
21 **גורם נוסף לפריצת המחלה או להחמרתה .**

22 במצב זה סברנו שיש להעדיף מצד אחד את עמדת המומחה מטעם המערער שהאירועים בשירות היוו
23 גורם לפריצת המחלה. מסקנה זאת נראית לנו סבירה יותר, אך גם על פי עדותו יכולים להיות גורמים
24 נוספים שישפיעו על פריצת המחלה או על החמרתה, וביחס להשפעת פטירתו של האח בטרם עת, אף
25 שהשפעתה הייתה פחותה יותר, נראה לנו לאור עדויות שני המומחים, לקבוע ברמה הנדרשת, כי גם
26 המוות בטרם עת של האח היווה גורם לפריצתה או להחמרתה, בצד האירוע בשירות שהיה משמעותי
27 יותר.

28 לאור זאת סברנו שהוכח ברמה מאוד מתקבלת על הדעת ומעבר למאזן ההסתברות, שגם האירועים
29 בשירות וגם פטירת האח בטרם עת, גרמו באופן מצטבר לפריצה של המחלה בשיעור של 70% בגין
30 השירות, לפי הערכתנו.

31

32

בית משפט השלום בבאר שבע

ד. מסקנה

לאור האמור אנו מקבלים את הערעור וקובעים שיש להכיר בנכות המערער כנכות שנגרמה או הוחמרה תוך כדי ועקב תנאי השירות במשטרה בשיעור של 70%, ומחייבים את המשיב לשלם למערער סכום כולל של 15,000 ₪, בגין הוצאות ושכ"ט עו"ד.

ניתן היום, י"ח אלול תש"פ, 07 ספטמבר 2020, בהעדר הצדדים.

חבר הועדה
עו"ס שלום שגב

חבר הועדה
ד"ר רוברט פינאלי

יו"ר הועדה, ברוך אזולאי
שופט בימ"ש מחוזי בכיר בדימוס

ברוך אזולאי, שופט בדימוס